

**Andrea Ricci & Eero Kytömaa (red.):
Faster and more united? The debate
about Europe's crisis response capa-
city.**

*Luxemburg: Office for Official Publica-
tions of the European Communities,
2006; 389 blz.*

ISBN 92-894-9952-4

Deze gezamenlijke uitgave van het Directoraat-Generaal voor Externe Betrekkingen van de Europese Commissie en het 'Crisis Management Initiative' is een voortzetting van de in november 2005 in Brussel gehouden conferentie 'Enhancing civilian crisis response in the EU'. De twintig auteurs – wetenschapslieden, militairen, NGO-medewerkers en EU-deskundigen – geven in dit boek het debat weer over de vraag hoe de Europese Unie in de toekomst sneller en efficiënter zou kunnen reageren in crisissituaties. In het eerste deel wordt de stand van zaken weergegeven: hoe ver is Europa met zijn crisisbeheersingscapaciteit en het te voeren gemeenschappelijk beleid? Welke middelen heeft de EU tot haar beschikking en wat is de actuele veiligheidssituatie in de wereld? Deel twee behandelt de veldervaring en lessen opgedaan uit vijf Europese missies in Kongo, Bosnië/Herzegovina en Atjeh in de afgelopen vijf jaar. In deel drie wordt de Europese samenwerking met de Verenigde Naties, de OVSE en (regionale) NGO's behandeld, evenals het Kimberley-certificeringssysteem in de strijd tegen de bloeddiamanten in o.a. Sierre Leone en Liberia. Deel vier is grotendeels gewijd aan de gewenste kwaliteitsverbetering van de militaire EU-respons in conflictgebieden. Daarnaast wordt niettemin ook de nadruk gelegd op het belang van een preventieve en bovendien civiele lange-termijnbenadering. In deel vijf kijken de auteurs naar de toekomst en het groeiende belang van een

uitgebreide informatievoorziening, scenario-analyse en *early warning systems* in de conflictbeheersing. Deel zes sluit dit verzamelwerk af met aandacht voor de ontwikkeling van veiligheidsnetwerken, risico-analyse en ICT-management ter bescherming van militairen en NGO-medewerkers in conflictgebieden. De artikelen worden geïllustreerd met interviews en met kleurenfoto's van gerenommeerde oorlogsfotografen. (W.S.)

Ray Takeyh: Hidden Iran. Paradox and Power in the Islamic Republic (A Council on Foreign Relations Book).

*New York: Henry Holt and Company/
Times Books, 2006; 259 blz.; \$ 25,-
ISBN 0-8050-7976-0*

Iran, aldus de auteur, verbonden aan de Amerikaanse Council of Foreign Relations, is een land van paradoxen en tegenstellingen, met een veel complexer en genuanceerder structuur dan men in de Verenigde Staten denkt. De manier waarop Bush en de president van Iran, Mahmoud Ahmadinejad elkaar bejegenen, geeft blijk van een 'profound and frequent mutual misunderstanding'. Teneinde tot een realistischer beeld te komen, analyseert Takeyh de ontwikkelingen in Iran vanaf de Khomeini-revolutie en de vestiging van de Islamitische Republiek in 1979 tot heden. Aan bod komen de erfenis van Khomeini; de opvattingen en positie van 'conservatieven, pragmatici en hervormers' in Iran; de plaats van Iran in het Midden-Oosten; de 'turning points' in de Amerikaans-Iraanse relaties; en de consequenties van de terroristische aanslag op de Verenigde Staten van 11 september 2001. Ook de nucleaire ambities van Iran (waarom wil het de bom?); de relaties tussen Iran en Irak (de oorlog tussen beide landen in de jaren '80 en de huidige verhouding);

en ten slotte de houding van Iran jegens Israël komen aan bod. In zijn eindconclusie, 'Getting Iran Right' (in plaats van 'Wrong', zoals thans gebeurt) noemt Takeyh Iran een land 'in transition', een theocratische staat, die echter in de loop der tijd is opgeschoven in een meer pragmatische richting en waar de interne strijd niet meer (zoals het geval was tijdens Khomeini) een simpel conflict is tussen de *mulla's* en het volk. Het worstelt met zijn identiteit en men tracht een regeringsvorm te vinden die zowel aan de heersende religieuze opvattingen als aan de republikeinse aanspraken tegemoet komt. Het Amerikaanse beeld hier te maken te hebben met een soort overeind gehouden Oost-Europese dictatuur zoals tijdens de Koude Oorlog, is onjuist. De auteur verwerpt een beleid waarbij Iran aan tal van voorwaarden moet voldoen vooraleer er kan worden gepraat. De beste manier om tot een meer volwassen relatie te komen, zijn directe onderhandelingen over belangrijke zaken als het Iraanse nucleaire programma, de Iraanse steun aan het terrorisme, de toekomst van Irak en de Midden-Oostenproblematiek. In het 'post-9/11-tijdperk' worden de Verenigde Staten – aldus Takeyh – niet geconfronteerd met een 'single global challenge', maar met een serie 'local contenders'. Iran is zo'n plaatselijke strever naar de macht. De beste manier daarmee om te gaan, is via het gebruik van 'the full range of diplomatic, political and economic tools'. Men zou er met betrekking tot Iran verstandig aan doen afscheid te nemen van de retoriek van de periode-Reagan en van een *containment*-achtig Koude-Oorlogsbeleid. Als men de ambitie heeft het Midden-Oosten te stabiliseren, is er een fantasierijkere politiek jegens de Islamitische Republiek Iran nodig. (F.v.d.B.)

Deze rubriek staat onder redactie van dr Fenna van den Burg. Bijdragen aan deze aflevering werden verzorgd door Wietske Schober (W.S.), studente contemporaine geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen en thans stagiaire bij de eindredactie van de Internationale Spectator; en door Fenna van den Burg (F.v.d.B.).

De aanwinstenlijst van de bibliotheek van Instituut Clingendael wordt maandelijks gepubliceerd op de Clingendael-website: www.clingendael.nl/resources/library/acquisitions

Salomé Zourabichvili: Former Yalta.

Parijs: Institut d'Etudes de Sécurité, Union européenne. Cahier de Chaillot, no. 102; 2007, 96 blz.; 10,= euro. ISBN 978-92-9198-113-7 (www.iss.europa.eu)

In dit cahier van het Instituut voor Veiligheidsvraagstukken van de EU analyseert mw. Zourabichvili de ontwikkeling van de relaties tussen de Europese Unie en Rusland en die tussen Rusland en zijn 'nabije burens'. De balans daarvan opmakend, spreekt zij van het 'échec du projet démocratique européenne' gericht o.m. op Rusland, en van het 'échec de la Russie' waar het Ruslands buitenlandse politiek betreft, in het bijzonder die jegens de omringende landen. Het Europese falen betreft de 'onmogelijkheid Rusland te democratiseren'. De EU zal eraan moeten wennen dat het democratische idee pas kans maakt wanneer een volk er klaar voor is, het zelf wenst en bereid is daar de nodige offers voor te brengen. Het Russische échec slaat vooral op het falen van Rusland de omringende landen opnieuw te domineren en de draad van de 'imperiale overheersing' van deze gebieden weer op te vatten. Volgens schrijfster kan eerst dan een betere relatie tussen Rusland en de EU ontstaan, wanneer de Unie 'democratie in Rusland' niet langer tot een 'condition préalable' verheft en Rusland van zijn kant afziet van zijn imperiale buitenlandse politiek. Beide kanten zouden een streep moeten zetten onder 'Jalta', met zijn geest van invloedssferen, en op pragmatische wijze moeten streven naar betere relaties en naar de aanpak van voor beide partijen belangrijke problemen. Zij stipt aan welke problemen op economisch en politiek gebied en op dat van de veiligheid onderwerp van een dergelijk beleid zouden moeten zijn. De oplossing daarvan kan leiden

tot grotere veiligheid en stabiliteit en tot een 'entente cordiale'. Salomé Zourabichvili heeft een dubbele nationaliteit: de Franse en de Georgische. Zij was als Franse diplomate werkzaam op diverse posten in Rome, Washington en Brussel, alsmede bij de VN. In 2004/2005 was zij minister van buitenlandse zaken van Georgië. In 2006 richtte zij daar een nieuwe politieke partij *Voie de la Géorgie* op. Zij heeft diverse publicaties over Rusland en Georgië op haar naam staan en is als hoogleraar verbonden aan het Parijse 'Institut d'études politiques'. (F.v.d.B.)

Bertjan Verbeek: Tijdsdruk en tunnelvisie: crisisbesluitvorming in buitenlands beleid.

Nijmegen: Radboud Universiteit Nijmegen, 2007; inaugurele rede; 23 blz. ISBN 978-90-9021913-4

Deze rede werd op 7 juni 2007 uitgesproken door prof. dr Bertjan Verbeek bij zijn aanvaarding van het ambt van Hoogleraar Internationale Betrekkingen, in het bijzonder de Vergelijkende Analyse van Buitenlands Beleid, aan de Faculteit der Managementwetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen. In zijn betoog zet Verbeek de rationalistische en de sociaal-constructivistische benadering van de internationale politiek tegenover elkaar en constateert in beide methoden tekortkomingen bij de analyse van crisisbesluitvorming. Statelijk gedrag en politieke voorkeuren in crisissituaties kunnen door beide benaderingen slechts gedeeltelijk verklaard worden. De Vergelijkende Analyse van Buitenlands Beleid zou de reeds bestaande inzichten kunnen bijstellen en aanvullen, en wel door een analyse van 'het gedrag van leidende besluitvormers onder omstandigheden van extreme onzekerheid' (blz. 12). Verbeeks uiteenzetting wordt geïllustreerd

aan de hand van drie politici en hun politieke crises: Tony Blair en de oorlog tegen Irak in 2003; Joseph Luns en het conflict om Nederlands Nieuw-Guinea in 1962; en Norman Lamont en de problemen met het Britse pond sterling in 1992. Volgens Verbeek moeten er echter eerst vier grote tekortkomingen van de Vergelijkende Analyse verholpen worden, voordat het instrumentarium ervan kan worden toegepast op het buitenlands beleid. Aan de hand van de drie bovenstaande politieke crises werkt hij deze onvolkomenheden uit en besluit hij met een bespreking van de toepasbaarheid van de Vergelijkende Analyse van Buitenlands Beleid op valutacrisis. (W.S.)